

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา รูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Vocational Education Management of the Contributions of Non-Formal Vocational Education in Colleges under the Bangkok Vocational Education

นวรรตน์ อนันตภักดิ์¹ และ सरาวุฒิ สืบแย้ม²

Nawarat Anantapak¹ and Sarawut Suebyaem²

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร

Student of Master of Science in Technical Education, Vocational and Technical Education Management Major, Technical Education Management Department, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำหลักสูตร สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร

Assistant Professor Lecturer of Technical Education Management Department, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok

¹ Corresponding Author: E-mail: s6402061811561@email.kmutnb.ac.th

Received: 26 ก.พ. 67 Revised: 3 เม.ย. 67 Accepted: 20 พ.ค. 67

DOI: 10.14416/j.ted.2025.09.003

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) จำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 100 คน โดยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ดำเนินการตั้งแต่พฤศจิกายน 2566-ถึงมีนาคม 2567 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า จากทั้งหมด 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรในการเรียนการสอน 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย/ชุมชน 5) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 6) ปัจจัยด้านผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา

บทกวีนิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ)
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

รูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน

คำสำคัญ: การจัดการอาชีวศึกษา รูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน ภาคสมทบ ปัจจัยที่ส่งผล

Abstract

This independent study aimed to find out the level of factors and investigate the factors that affect vocational education management and the contribution of non-formal vocational education in colleges under the Bangkok Provincial Vocational Education. The target group for data collection is colleges under the Office of Vocational Education Commission in Bangkok, which manages vocational education in non-formal education with a total of eight institutions, with 100 participants in total. The instrument used was a questionnaire and operated from November 2566 to March 2567. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results revealed that the level of factors, which were: 1) teacher factor, 2) instructional resources factor, 3) environment factor, 4) community/network involvement factor, 5) curriculum and instructional management factor, and 6) learner factor, overall, at a high level. The factor that had the most significant impact on the effectiveness of managing non-Formal vocational education in colleges under the Bangkok Provincial Vocational Education was the learner factor.

Keywords: Vocational Education Management, Non-formal Vocational, Factors Affecting

1. บทนำ

ในประเทศไทยมีการกำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ [1] ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการศึกษาดูชีวิตของประชาชน โดยให้การจัดการศึกษาเกิดจากการมีส่วนร่วมของสังคมและมีการพัฒนาเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องและในมาตรา 15 กำหนดการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย [2] จึงได้เกิดแนวคิดการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบนอกระบบขึ้นตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 กล่าวว่าจัดการการอาชีวศึกษาต้องเป็นการจัดการศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพที่มีความเชื่อมโยงกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านช่างฝีมือ ทั้งในระดับเทคนิค รวมถึง

ในระดับเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการศึกษา
ด้านวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเป็นไปตามความต้องการ
ของตลาดแรงงาน โดยมีการนำความรู้ทางเชิงทฤษฎีที่เป็น
ที่ยอมรับในระดับสากลมาเข้ากับภูมิปัญญาความเป็นไทย
ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ
และสมรรถนะมากขึ้นในระดับที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ
เป็นผู้ปฏิบัติรวมถึงเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ นอกจากนี้
ในมาตรา 8 ได้แบ่งรูปแบบการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาไว้
3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาระบบทวิภาคี [3] สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา
และวิชาชีพ หน่วยงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนา ส่งเสริมการจัดการ
ศึกษาอาชีวศึกษาและวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน
สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้จัดทำ
แนวทางการจัดการศึกษาในรูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน
เป็นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพโดยใช้หลักสูตร
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทุกระดับ

การศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ โดยจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาเพื่อยกระดับวิชาชีพของบุคคลนั้นให้สูงขึ้น เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ทำงาน การฝึกสมรรถนะมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา การวัดและการประเมินผลเพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมและความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษานอกระบบ แบบมีชั้นเรียนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [4] จากข้อมูลทีกล่าวนำข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการจัดการศึกษาในอนาคตให้ความสนใจไปยังผู้เรียนในทุกช่วงวัย กล่าวคือประชาชนทุกคนสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ตลอดเวลา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบหรือตามอัธยาศัยและในส่วนของการจัดการอาชีวศึกษามีการจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบ แบบมีชั้นเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ภาคสมทบ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในการพัฒนาตนเองของประชากร ในประเทศอันจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและกำลังได้รับความสนใจจากผู้เรียนและสถานศึกษาเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ข้อมูลรายงานสภาพปัญหาในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2565 [5] ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา ข้อจำกัดของสถานศึกษาและข้อเสนอแนะจากสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง 4. ด้านการจัดการเรียนการสอน 5. ด้านบุคลากร และ 6. ด้านอื่น ๆ กอปรกับรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2566 [6] พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีความเป็นเลิศทางวิชาชีพมีผลการประเมินไม่บรรลุตามค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด

ที่ตั้งไว้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาในภาพรวมทุกระบบทุกรูปแบบ ซึ่งการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) จัดเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

จากข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดดังกล่าว ผู้ค้นคว้าอิสระซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการอาชีวศึกษาในรูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) จึงทำให้ผู้ค้นคว้าอิสระสนใจที่จะศึกษาในหัวข้อ “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” เพื่อศึกษาปัจจัยและระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษาข้างต้นและสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร รวมถึงเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการยกระดับการศึกษาวิชาชีพของบุคคล เพื่อเพิ่มโอกาสให้กับผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดการอาชีวศึกษาในสถานศึกษาอื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

บทควาณวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ)
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 100 คน ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 แห่งของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน โดยเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

2) ครูผู้สอนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากสถานศึกษา จำนวน 8 แห่งของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 64 คน โดยเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีประสบการณ์ในการสอนในรูปแบบการศึกษานอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3) บุคลากรส่วนกลางที่มีส่วนเกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 20 คน โดยเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีประสบการณ์ด้านการกำกับ ติดตาม ควบคุมมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการศึกษานอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรในการเรียนการสอน 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย/ชุมชน 5) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 6) ปัจจัยด้านผู้เรียน ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งผลในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งผลในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งผลในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับปัจจัยที่ส่งผลในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษารายละเอียดของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา รูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและข้อเสนอแนะในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา รูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา รูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

4) นำร่างแบบสอบถามส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา

5) นำร่างแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมและความครบถ้วนของรายการต่าง ๆ ตามสิ่งที่ต้องการวัด โดยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยพิจารณาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาในแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) รวมถึงความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมและครบถ้วนของรายการต่าง ๆ ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป [7] เกณฑ์สำหรับพิจารณาผลการประเมิน ถ้าแต่ละข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นหัวข้อดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน แต่ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.50 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหัวข้อไม่มีความสอดคล้องกัน ต้องปรับปรุงแก้ไข [8] ซึ่งพบว่า แบบสอบถามมีความเหมาะสมทุกรายข้อและการประเมินรายการปัจจัยและรายการประสิทธิภาพระหว่างหัวข้อหลักกับหัวข้อย่อยของแบบสอบถามพบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องกันทุกรายข้อ 6) ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ 7) ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มทดลองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย (Try out) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาวิจัยเห็นชอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.978 ซึ่งอยู่ในระดับสูง 8) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบออนไลน์
3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือจากภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลบุคลากรในสังกัดและบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

2) ส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด

3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

4. ผลการวิจัย

4.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.43 เมื่อวิเคราะห์ด้านอายุ พบว่า ช่วงอายุส่วนใหญ่ คืออายุตั้งแต่ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.29 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.43 ด้านตำแหน่งในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และด้านประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.29

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

บทควาณวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ)
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ในภาพรวม (n=84)

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
			ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา ภาคสมทบ	
1. ปัจจัยด้านครูผู้สอน	4.39	0.627	มาก	1
2. ปัจจัยด้านทรัพยากรในการเรียนการสอน	4.01	0.719	มาก	6
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	4.24	0.687	มาก	3
4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย/ชุมชน	4.21	0.628	มาก	5
5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.607	มาก	2
6. ปัจจัยด้านผู้เรียน	4.22	0.704	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.22	0.662	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกปัจจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน

(ภาคสมทบ) ระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร (n=84)

Coefficientsa						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.550	0.305		1.801	0.076
	ปัจจัยด้านครูผู้สอน	-0.084	0.097	-0.076	-0.866	0.389

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร (n=84) (ต่อ)

Coefficientsa						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	ปัจจัยด้านทรัพยากรในการเรียนการสอน	0.110	0.084	0.130	1.308	0.195
	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	0.213	0.109	0.241	1.959	0.054*
	ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย/ชุมชน	0.015	0.106	0.014	0.141	0.888
	ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	0.290	0.107	0.290	2.705	0.008*
	ปัจจัยด้านผู้เรียน	0.337	0.082	0.368	4.118	0.000*

$R = 0.872$, $R^2 = 0.760$, $F = 40.597$, $Sig = 0.000$

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปร 6 ตัว ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมี $R = 0.872$, $R^2 = 0.760$, $F = 40.597$, $Sig = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัว คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยด้านผู้เรียน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่า Beta จากมากไปน้อยคือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านทรัพยากรในการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย/ชุมชนและปัจจัยด้านครูผู้สอน แสดงว่าปัจจัยด้านผู้เรียน มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้เรียนด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย/ชุมชน ด้านทรัพยากรในการเรียนการสอน ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ

บทควา น วิ จ ย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ)
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน มีการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เหมาะสม พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทของสังคม ประเทศชาติ และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานด้วยกระบวนการวิจัย นอกจากนี้สถานศึกษาได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อควบคุมคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับเบญจวรรณ ศรีคำนวลและคณะ [9] ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสถานประกอบการ โดยปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับการวิจัยของพัชรพร พนมเขต [10] ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบที่มีคุณภาพ และผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบที่มีคุณภาพ มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญจำนวน 10 ตัวแปร คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) การวางแผนยุทธศาสตร์ 3) การมุ่งเน้นที่ผู้ใช้บริการ 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นที่ทรัพยากรบุคลากร บุคคล 6) การบริหารกระบวนการ 7) การประเมินความคุ้มค่า 8) วัฒนธรรมองค์กร 9) หลักสูตรและการเรียนการสอนและ 10) เทคโนโลยีและจากการวิจัยของชนิษฐา แก้วเอียด [11] ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาภาคสมทบต่อการจัดการเรียนในวิทยาลัยนครราชสีมา สรุปได้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในหลักสูตรที่ทำการจัดการเรียน เพราะหลักสูตรทำให้มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตรทำให้สามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมได้ ตลอดจนสร้างความมั่นใจให้นักศึกษาก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานทางวิชาชีพ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีตัวแปรต้นบางตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน มีอิทธิพลมากที่สุด $R = 0.368$ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน $R = 0.290$ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม $R = 0.241$ ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในแต่ละพื้นที่

5.2.2 ควรมีการเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม เช่น นักเรียน นักศึกษา ผู้ศึกษาอยู่ในรูปแบบนอกระบบ แบบมีชั้นเรียน (ภาคสมทบ) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.2.3 ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ควบคู่กันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียด ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). แนวทางการจัดการศึกษารูปแบบการศึกษานอกระบบแบบมีชั้นเรียน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). รายงานสภาพปัญหา ข้อเสนอแนะของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [7] บุญชม ศรีสะอาด. (2554). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- [8] สุวิมล ติรกันันท์. (2550). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] เบญจวรรณ ศรีคำนวล และคณะ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบบวภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10(2), 2535-2548.
- [10] พัชรพร พนมเขต. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารการศึกษาตามอัยยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- [11] ขนิษฐา แก้วเอียด. (2558). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาภาคสมทบต่อการจัดการเรียน ในวิทยาลัยนครราชสีมา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ สร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 2. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา, 443-447.